

Музикін М.І.¹, доцент кафедри транспортних технологій та міжнародної логістики, к.т.н., доцент Бібік С.І.², доцент кафедри технологій транспорту та управління процесами перевезень, к.т.н., доцент Бузова А.П.¹, студентка гр. Т21-3

¹Університет митної справи та фінансів

²Державний університет інфраструктури та технологій

АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІЛІТНОГО ПРОЕКТУ "ЄЧЕРГА" ПРИ ПЕРЕТИНІ КОРДОНУ У ПОРІВНЯННІ З АНАЛОГІЧНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ КРАЇН ЄВРОПИ

Автомобільний транспорт є одним з найвигідніших та найбільш розповсюдженим у міжнародних перевезеннях. Це обумовлено такими факторами як: перевезення вантажу у потрібну точку країни та за конкретною адресою, варіативність шляхів доставки; поставки різних обсягів товару, а також різноманітні види спеціалізованих вантажних автомобілів практично під всі види вантажу.

Міжнародні перевезення відіграють одну з головних ролей у розвитку міжнародних економічних відносин. Вони забезпечують переміщення товарів, людей та інформації між різними країнами, що сприяє розвитку торгівлі, інвестицій, туризму та культурним обмінам міжнародних партнерів. Такі перевезення мають багато переваг. Але з перевагами є й недоліки. Що ж, одним з таких недоліків є довгий час очікування автомобілів під час перетину кордону. З цією проблемою стикалося багато країн, тому розглянемо декілька технологій, які допомагають уникнути заторів на кордоні.

На даний момент, через скрутне становище в Україні, люди щодня стикаються з проблемою перетину кордонів: з метою еміграції, роботи, відпустки, з іншої сторони прямує великий потік гуманітарної допомоги, і тих людей, хто повертається додому. Люди можуть знаходитись на кордоні великий проміжок часу, який може сягати до 24 год. Тому, Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури у співпраці з Міністерством цифрової трансформації, Державною службою з безпеки на транспорті, Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури, Державною митною службою та Державною прикордонною службою було створено проект - "Електронна черга перетину кордону" або "єЧерга" з метою поліпшення ситуації щодо довгих черг на державному кордоні.

Отже, «єЧерга» – це безкоштовний сервіс, у якому перевізники можуть стати в чергу та прослідкувати за тим, як вона рухається в режимі онлайн. Єдине, що потрібно зробити водію, щоб потрапити до черги – це зареєструватися. Це може бути зроблено за допомогою мобільного додатка, веб-сайту або інших електронних каналів. Під час реєстрації, система надає інформацію про доступні години та локації, де особа може вибрати зручний для себе слот-тайм та місце для перетину кордону. Після реєстрації вона отримує електронний талон або квиток, який підтверджує її місце в черзі та час прибуття. На кордоні, особа пред'являє свій електронний талон контролеру. Завдяки камерам сканування номерних знаків, які встановлені на кожному прикордонному пункті, з якими працює проект, а станом на кінець 2023 р. їх кількість становила 16, відслідковується кожна машина, яка проїхала. Таким чином особа може відстежувати свою позицію в черзі в режимі реального часу. Вона буде отримувати оновлення про очікуваний час прибуття до кордону.

Але попри це, все одно проект не вирішує проблему існування самої черги, а лише упорядковує її. Проте таким чином, водії мають змогу планувати день і час прибуття до пропускного пункту, оскільки мають змогу прослідкувати, у який період часу їм треба під'їхати та перетнути кордон. Також це дає змогу оптимізувати час, витрачений на перебування в черзі та скоротити витрати часу на транспортування товарів.

Розглянемо також технології, які використовуються у країнах Європи для зменшення простою у чергах на кордоні. Однією з таких технологій є TIR-EPD. На даний момент, TIR-EPD працює в 15 країнах: Бельгії, Болгарії, Чехії, Естонії, Фінляндії, Франції, Німеччині, Угорщині, Латвії, Литві, Молдові, Польщі, Румунії, Словаччині та Словенії. TIR-EPD – це безпечна інтеграція невеликого програмного модуля у відповідну інформаційну систему митниці для автоматичного обміну електронною інформацією про процедури між МДП та митним органом. Національні асоціації надають своїм перевізникам – власникам книжок МДП доступ до програми безкоштовно, присвоївши їм персональний логін і пароль. Після цього зареєстровані перевізники можуть самостійно створювати власну мережу користувачів програми з метою попереднього декларування своїх книжок. TIR-EPD – це процедура митного оформлення товарів, де заздалегідь надається митним органам повна інформація про вантаж і яка здійснюється за допомогою інтернет, тобто відстань між декларантом і митним інспектором

не має значення. Завдяки попередньому електронному декларуванню, декларант має можливість працювати з декількома митними точками. Завдяки створеному сервісу, митні органи впевнені, що інформація надходить від авторизованого перевізника, вони можуть заздалегідь провести аналіз ризиків, будучи впевненими в дійсності книжки МДП перевізника через базу МСАР "Cute-Wise" та бачити вже заздалегідь точну та достовірну інформацію про вантаж який перевозиться. За допомогою цього значно скорочується час митного оформлення, що відповідно знижує час простою у заторах на кордоні.

Також, у країнах Європи користується попитом така технологія, як радіочастотна ідентифікація або RFID (англ. Radio frequency identification). RFID-міткою називають мініатюрний запам'ятовуючий пристрій. В його основі лежить мікročіп, який зберігає унікальні інформаційні дані та номер, а також антена, яка відповідає за передачу та отримання даних. Ця мітка може працювати від джерела живлення, таким чином бути активною, але в більшості випадків данні прилади не потребують живлення. Цей метод вже став основою побудови сучасних безконтактних інформаційних систем. На кордоні та на митницях за допомогою радіочастотних сигналів розміщені зчитувачі RFID здійснюють зв'язок з RFID-мітками. Зчитувач «читає» інформацію з мітки та ідентифікує цей об'єкт. Інформація, зчитана з RFID-міток, надсилається до комп'ютерної системи, яка автоматично обробляє ці дані. Це дозволяє швидко та точно ідентифікувати товар. А головне, це відбувається без необхідного ручного введення даних. Спеціальні мітки можуть бути зчитані з відстані, що дозволяє зберегти фізичний контакт з об'єктами. Також це дозволяє швидше та ефективніше обробляти велику кількість товарів. Інформація, зчитана з RFID-міток, надсилається до комп'ютерної системи, яка автоматично обробляє ці дані. В разі необхідності можуть бути проведені додаткові перевірки. Такий вид технологій вже використовується на кордонах таких країн, як Німеччина, Франція, Іспанія, Італія та Греція.

Отже, розглянувши три види технологій для скорочення заторів на кордоні, можемо прийти висновку, що всі вони різні за своїми властивостями одна від одної, але вони мають спільну мету – скорочення черг при перетині кордонів. На нашу думку, доцільним рішенням цього питання в напрямку підвищення ефективності роботи автомобільних пунктів пропуску є інтеграція цих технологій, які б працювали злагоджено та доповнювали одне одного в єдиній інформаційно-керуючій системі. Повністю інтегрована та автоматизована інтелектуальна система контрольно-пропускних пунктів у разі скоротить час на оформлення документів, витрати на фізичну перевірку та зменшить їх загальну кількість.